

RAPORT Z EWALUACJI WEWNĘTRZNEJ
W SZKOLE PODSTAWOWEJ IM. JANA PAWŁA II W
STAREJ BIAŁEJ
ROK SZKOLNY 2018/2019

Przedmiot ewaluacji:

**DZIAŁANIA SZKOŁY ZWIĄZANE ZE WZMOCNIENIEM
BEZPIECZEŃSTWA DZIECI I MŁODZIEŻY W OBSZARZE
BEZPIECZNEGO KORZYSTANIA Z CYBERPRZESTRZENI,
W TYM PORTALI SPOŁECZNOŚCIOWYCH.**

Autorzy raportu:

Joanna Bytner

Żaneta Turowska

Łukasz Tarnicki

SPIS TREŚCI

Wstęp.

- I. Cele i zakres ewaluacji wewnętrznej.
 1. Cele ewaluacji wewnętrznej.
 2. Zakres diagnozowania:
 - ✓ obszar
 - ✓ wymaganie
 3. Pytania kluczowe.
 4. Kryteria ewaluacji.

- II. Informacje dotyczące organizacji pracy w obszarach objętych ewaluacją.
 1. Wskazanie źródeł informacji o jakości pracy w obszarach objętych ewaluacją.
 2. Opis metod i narzędzi badawczych wykorzystanych przy ewaluacji.
 3. Harmonogram przeprowadzania czynności ewaluacyjnych.

- III. Prezentacja wyników ewaluacji.
 1. Zbiorcze opracowanie ankiet ewaluacyjnych dla nauczycieli.
 2. Zbiorcze opracowanie ankiet ewaluacyjnych dla rodziców.
 3. Zbiorcze opracowanie ankiet dla uczniów.
 4. Analiza dokumentów szkolnych.

- IV. Wnioski do dalszej pracy.
 1. Wnioski z badań.
 2. Rekomendacje.
 3. Formy upowszechnienia raportu.

- V. Załączniki.

Wstęp

Raport jest podsumowaniem ewaluacji wewnętrznej. Przedmiotem ewaluacji było: **Działanie szkoły związane ze wzmocnieniem bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w obszarze korzystania z cyberprzestrzeni, w tym z portali społecznościowych.**

I. Cele i zakres ewaluacji wewnętrznej.

1. Cele ewaluacji wewnętrznej.

Celem ewaluacji była diagnoza efektywności funkcjonowania szkoły w zakresie działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa uczniów w obszarze korzystania z cyberprzestrzeni, tym z portali społecznościowych. Podstawę prawną do przeprowadzenia ewaluacji stanowi Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. wraz z późniejszymi zmianami oraz rozporządzenie MEN z 27 sierpnia 2015 w sprawie nadzoru pedagogicznego. (Dz. U. z 2015, poz.1270). W raporcie zostanie przedstawiony przedmiot badania i jego obszary. Opracowane zostaną odpowiedzi na pytania kluczowe, a także kryteria jakimi kierowano się podczas analizowania uzyskanych danych. Zostaną również przedstawione wykorzystane techniki i metody badawcze. W dalszej części raportu będą opisane wyniki analiz. Będą to odpowiednio wnioski z badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów, nauczycieli i rodziców oraz wnioski z analizy dokumentów i programów szkolnych. Całość raportu zakończy podsumowanie, zawierające najistotniejsze wnioski i rezultaty badań.

2. Zakres diagnozowania.

- obszar

Bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni.

Działanie szkoły związane ze wzmocnieniem bezpieczeństwa uczniów w obszarze korzystania z cyberprzestrzeni, w tym z portali społecznościowych.

- wymaganie

WYMAGANIE 5: Kształtowane są postawy i respektowane normy społeczne:

1. Szkoła podejmuje działania chroniące uczniów przed cyberprzemocą,
2. Szkoła realizuje zadania przeciwdziałające niewłaściwemu korzystaniu z urządzeń multimedialnych,
3. Szkoła podejmuje działanie i zapewnia bezpieczne korzystanie z Internetu,
4. W szkole podejmuje się działania profilaktyczne mające na celu eliminację zagrożeń w cyberprzestrzeni,
5. Uczniowie czują się bezpiecznie w szkole oraz wiedzą jak reagować w razie zagrożeń związanych z cyberprzemocą.

3. Pytania kluczowe

1. Jakie działania podejmuje szkoła chroniące uczniów przed cyberprzestrzenią?
2. Jak szkoła przeciwdziała niewłaściwemu korzystaniu z multimediiów przez uczniów?
3. Czy uczniowie wiedzą jak bezpiecznie korzystać z cyberprzestrzeni?
4. Czy nauczyciele realizują tematykę zajęć dotyczącą bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni?
5. Jakie działania podejmuje szkoła, zapobiegającym zagrożeniom płynącym z cyberprzestrzeni?
6. Czy uczniowie znają i przestrzegają zasad korzystania z cyberprzestrzeni?
7. Czy uczniowie doświadczyli agresji elektronicznej?
8. Czy uczniowie wiedzą, gdzie szukać pomocy w razie zagrożenia związanego z cyberprzemocą?

4. Kryteria ewaluacji.

- użyteczność
- trafność
- ciągłość
- systematyczność
- efektywność

II. Informacje dotyczące organizacji pracy w obszarach objętych ewaluacją.

1. Wskazanie źródeł informacji o jakości pracy w obszarach objętych ewaluacją.

W trakcie ewaluacji:

- zbierano informacje pochodzące z następujących źródeł: od nauczycieli uczących w szkole, od uczniów klas 3-8 szkoły podstawowej, od wychowawców klas oraz wszystkich nauczycieli, od pedagoga i psychologa szkolnego oraz rodziców uczniów klas III-VIII.

- przeprowadzono analizę dokumentacji uwzględniając przedmiot ewaluacji.

Do gromadzenia danych wykorzystano metody ilościowe ankiety oraz jakościowe-sprawozdania/programy/plany pracy.

Ankiety zostały przeprowadzone wśród uczniów, rodziców i nauczycieli, natomiast pozostała dokumentacja została udostępniona przez wychowawców klas, nauczycieli oraz pedagoga i psychologa szkolnego

2. Opis metod i narzędzi.

➤ analiza dokumentów

Dokonano analizy dokumentów takich jak:

- program wychowawczo - profilaktyczny szkoły
- statut szkoły,
- programy nauczania zajęć komputerowych i informatyki
- program psychologa, pedagoga
- program zajęć *Wychowanie do życia w rodzinie*
- Programy działań wychowawczych i profilaktycznych na rok szkolny 2018/2019 dla poszczególnych klas realizowany na zajęciach do dyspozycji wychowawcy,
- procedury wewnętrzne dotyczące bezpieczeństwa.

➤ ankieta

Zostały sporządzone ankiety:

- dla uczniów
- dla nauczycieli
- dla rodziców

Badaniem ewaluacyjnym została objęta grupa ankietowanych:

- wszyscy nauczyciele uczący w szkole,
- uczniowie szkoły podstawowej,
- rodzice uczniów klas: 3-8

3. Harmonogram przeprowadzania czynności ewaluacyjnych.

1. Przygotowanie i opracowanie metod badań - do 30.11.2018r.
2. Przeprowadzenie badań - do 30.04.2019r.
3. Opracowanie wyników badań - do 31.05.2019 r.
4. Interpretacja i opracowanie raportu częściowego oraz wnioski - 10.06.2019r.

III. Prezentacja wyników ewaluacji.

1. Zbiorcze opracowanie ankiet ewaluacyjnych dla nauczycieli.

Przeprowadzona wśród nauczycieli naszej szkoły ankieta dotyczyła obszaru: **„DZIAŁANIA SZKOŁY ZWIĄZANE ZE WZMOCNIENIEM BEZPIECZEŃSTWA DZIECI I ŁODZIEŻY W OBSZARZE BEZPIECZNEGO KORZYSTANIA Z CYBERPRZESTRZENI, W TYM Z PORTALI SPOŁECZNOŚCIOWYCH”**.

Celem jej przeprowadzenia było pozyskanie informacji na temat świadomości zagrożeń płynących z korzystania z zasobów Internetu, umiejętności pomocy uczniom w tym zakresie oraz uświadamiania dzieciom zagrożenia z tego typu aktywności. W ankiecie wzięło udział 19 nauczycieli.

PREZENTACJA WYNIKÓW ANKIETY DLA NAUCZYCIELI

1. Czy wie Pan(-i), jakie działania należy podejmować, aby obronić dziecko przed niebezpieczeństwami w sieci?

a) Tak – 100%

b) Nie – 0%

2. Jeśli udzielił(-a) Pan(-i) twierdzącej odpowiedzi na pytanie 1., to proszę zaznaczyć działania, jakie powinni podejmować nauczyciele, aby nauczyć dziecko bezpiecznego korzystania z mediów społecznościowych.

a) Rozmowa o zagrożeniach w sieci i doradztwo jak ich unikać – 100%

b) Ostrzeżenie o tym, by nie podawać swoich danych osobom nieznanym – 84,2%

c) Wskazanie stron, z których można korzystać – 73,6%

d) Blokowanie stron przeznaczonych dla dorosłych – 63,1%

e) Kontrola przy korzystaniu z Internetu – 89,4%

f) Lekcje wychowawcze – 68,4%

g) Pokazywanie ciekawych, inspirujących stron, aktywności – 73,6%

h) Przeszkolenie rodziców w zakresie bezpiecznego korzystania z mediów społecznościowych – 73,6%

i) inne – 0%

3. Kto powinien udzielić Panu(-i) wsparcia w realizacji tych działań?

a) placówki doskonalenia nauczycieli – 73,6%

b) dyrekcja szkoły – 31,5%

c) specjaliści, np. pedagog, psycholog – 84,2%

d) inni nauczyciele – 42,1%

e) Policja – 52,6%

f) rodzice – 31,5%

g) inne osoby, instytucje (jakie?) – **szkolenia w MSCDN, specjaliści zewnętrzni, nauczyciel informatyk.**

4. Jaki rodzaj wsparcia w tym obszarze byłby dla Pana(-i) najbardziej odpowiedni?

a) Odpowiednie szkolenie – 73,6%

b) Placówki doskonalenia nauczycieli – 21,05%

c) Rozmowa z uczniami i rodzicami/opiekunami – 47,3%

d) inne – 0%

5. Kto lub co, Pana(-i) zdaniem, potrafi najlepiej zadbać o bezpieczeństwo dziecka w sieci?

- a) rodzic dziecka – 89,4%
- b) nauczyciel przedmiotu – 21,05%
- c) nauczyciel informatyki – 73,6%
- d) wychowawca klasy – 36,8%
- e) program antywirusowy – 31,5%
- f) oprogramowanie filtrujące – 57,8%
- g) blokowanie „zakazanych” stron – 78,9%

6. Czy wie Pan(-i), jak nauczyć dziecko konstruktywnego korzystania z mediów społecznościowych?

- a) Tak – 100%
- b) Nie – 0%

7. Czy wie Pan(-i), jak nauczyć dziecko odróżniania wartościowych informacji od szumu informacyjnego?

- a) Tak – 94,7%
- b) Nie – 0%

8. Na jakie zagrożenia, zdaniem Pana(-i), jest narażone dziecko w sieci? (można wybrać kilka odpowiedzi).

- a) kontakt niebezpiecznymi osobami (np. pedofilami) – 94,7%
- b) przemoc rówieśnicza online – 89,4%
- c) uzależnienie od Internetu – 89,4%
- d) cyberprzestępczość (np. kradzież danych osobowych) – 57,8%
- e) udostępnianie danych osobowych, innych prywatnych informacji – 84,2%
- f) kontakt z pornografią – 94,7%

g) kontakt z informacjami zagrażającymi rozwojowi (ośrodkach odurzających, propagowanie przemocy itp.) – 36,8%

h) utrata zdrowia psychofizycznego (wady wzroku, skrzywienie kręgosłupa itp.) – 63,1%

i) ograniczenie kontaktu z rówieśnikami – 36,8%

j) inne – **konsekwencje finansowe**

9. Czy wie Pan(-i), jak pomóc dziecku w przypadku kradzieży jego tożsamości?

a) Tak – 94,3%

b) Nie – 5,2%

10. Czy wie Pan(-i), jak pomóc dziecku w przypadku gdy przestępca podszywa się pod inną osobę w celu wyludzenia informacji lub nakłonienia do określonych działań?

a) Tak – 94,3%

b) Nie – 5,2%

11. Czy wie Pan(-i), jak pomóc dziecku w przypadku zainfekowania jego komputera przez hakerów?

a) Tak – 47,3%

b) Nie – 52,6%

12. Czy korzysta Pan(-i) z serwisów społecznościowych?

a) Tak – 68,4%

b) Nie – 31,5%

13. Czy zna Pan(-i) zasady korzystania z serwisów społecznościowych?

a) Tak – 84,2%

b) Nie – 15,7%

14. Jaką, Pana(-i) zdaniem, pełnią rolę media społecznościowe w życiu dziecka?

- a) Rozwijanie kontaktów rówieśniczych – 68,4%
- b) Duża wiedza o otaczającym świecie – 15,7%
- c) Rozrywka – 73,6%

15. Czy rozmawia Pan(-i) z dziećmi o ciemnej stronie Facebooka i innych portali społecznościowych?

- a) Tak – 84,2%
- b) Nie – 15,7%

16. Jakie, Pana(-i) zdaniem, zadania powinien podejmować nauczyciel we współpracy z rodzicami, aby zapewnić dziecku bezpieczeństwo w sieci?

- a) Rozmowa o cyberprzemocy – 94,7%
- b) Nakłonienie rodziców do częstych kontroli komputera oraz historii przeglądania – 84,2%
- c) Przedstawienie istniejących problemów, niebezpieczeństw – 63,1%
- d) Rozmowa z rodzicami na temat stron, z których dzieci mogą korzystać i w jaki sposób je nadzorować – 73,6%
- e) Uświadomienie rodziców o skali problemu – 78,9%

Z ankiety przeprowadzonej wśród nauczycieli wynika, iż nauczyciele wiedzą jakie należy podejmować działania, aby obronić dziecko w sieci. Ankietowani uznali, że ważne są takie działania jak rozmowa o zagrożeniach w sieci i sposoby ich unikania (100% ankietowanych), kontrola przy korzystaniu z Internetu (89,4%), ostrzeżenie przed podawaniem swoich danych osobowych (84,2%), wskazywanie stron internetowych z których uczniowie mogą korzystać, pokazywanie innych możliwych aktywności, przeszkolenie rodziców w zakresie bezpiecznego korzystania z mediów społecznościowych (73,6%), prowadzenie lekcji wychowawczych o tej tematyce (68,4%). Ankietowanie uznali, że w realizacji tych działań powinni ich wspierać: specjaliści tacy jak psycholog czy pedagog (84,2% ankietowanych), placówki doskonalenia nauczycieli (73,6% ankietowanych), Policja (52,6%), inni nauczyciele (42,1%), rodzice i dyrekcja szkoły (31,5%). Odpowiednim rodzajem wsparcia

w tym zakresie dla nauczycieli byłyby: odpowiednie szkolenie (73,6% ankietowanych), rozmowa z uczniami i rodzicami/opiekunami (47,3%).

Według nauczycieli najlepiej o bezpieczeństwo dziecka w sieci potrafi zadbać: rodzic (89,4% ankietowanych), blokada potencjalnie niebezpiecznych stron (78,9%), oprogramowanie filtrujące (57,8%) i program antywirusowy (31,5%), nauczyciel informatyki (73,6%), wychowawca klasy (36,8%) i nauczyciel przedmiotu (21,05%).

Ankietowani nauczyciele wiedzą jak nauczyć dziecko konstruktywnego korzystania z mediów społecznościowych oraz jak odróżnić wartościowe informacje od szumu informacyjnego.

Badani, wskazali na jakie zagrożenia narażone jest dziecko w sieci: kontakt z niebezpiecznymi osobami i z pornografią (94,7% ankietowanych), przemoc rówieśnicza online i uzależnienie od Internetu (89,4%), udostępnienie danych osobowych i innych prywatnych informacji (84,2%), utrata zdrowia psychofizycznego (63,1%), cyberprzestępczość (57,8%), kontakt z informacjami zagrażającymi rozwojowi młodego organizmu (36,8%), ograniczenie kontaktu z rówieśnikami (36,8%) oraz konsekwencje finansowe.

Na pytanie czy nauczyciele wiedzą jak pomóc dziecku w przypadku kradzieży jego tożsamości, 94,3% ankietowanych odpowiedziało iż wie jak to zrobić, a 5,2% - nie. Tak samo odpowiedzi pojawiły się w pytaniu dotyczącym pomocy dziecku w przypadku gdy przestępca podszywa się pod inną osobę w celu wyłudzenia informacji lub nakłonienia do określonych działań.

Z ankiety wynika iż połowa badanych (52,6%) nie wie jak pomóc dziecku w przypadku zainfekowania jego komputera przez hakerów, natomiast 47,3% odpowiedziało, że wie jak to zrobić.

Z przeprowadzonej ankiety wynika również, iż 68,4% badanych korzysta z serwisów społecznościowych, a 31,5% nie korzysta. Wśród nich 84,2% zna zasady korzystania z serwisów społecznościowych, a 15,7% ni zna tych zasad. 73,6% badanych uznało, że media społecznościowe są dla dzieci formą rozrywki, 68,5% badanych uznało, że rozwijają kontakty rówieśnicze wśród dzieci, a 15,7% uznało, że dają dużą wiedzę o otaczającym świecie.

Nauczyciele, rozmawiają z dziećmi o ciemnej stronie Facebooka i innych portali społecznościowych (84,2%), nie rozmawia zaś 15,7%.

Zadania jakie powinien podejmować nauczyciel we współpracy z rodzicami, aby zapewnić dziecku bezpieczeństwo w sieci to: rozmowa o cyberprzemocy (94,7%), nakłonienie rodziców do częstych kontroli komputera oraz historii przeglądania (84,2%), uświadomienie rodziców o skali problemu (78,9%), rozmowa z rodzicami na temat stron, z których dzieci mogą korzystać i w jaki sposób je nadzorować (73,6%), przedstawienie istniejących problemów, niebezpieczeństw (63,1%).

2. Zbiorcze opracowanie ankiet ewaluacyjnych dla rodziców.

Przeprowadzona wśród rodziców uczniów naszej szkoły ankieta dotyczyła obszaru: „DZIAŁANIA SZKOŁY ZWIĄZANE ZE WZMOCNIENIEM BEZPIECZEŃSTWA DZIECI I MŁODZIEŻY W OBSZARZE BEZPIECZNEGO KORZYSTANIA Z CYBERPRZESTRZENI, W TYM Z PORTALI SPOŁECZNOŚCIOWYCH”.

Celem jej przeprowadzenia było pozyskanie informacji na temat świadomości zagrożeń płynących z korzystania z zasobów Internetu, umiejętności pomocy dzieciom w tym zakresie oraz uświadamiania rodzicom zagrożenia z tego typu aktywności. W ankiecie wzięło udział 30 rodziców z klas III – VIII.

PREZENTACJA WYNIKÓW ANKIETY DLA RODZICÓW.

1. Czy Państwa dziecko ma dostęp w domu do Internetu?

100%	a) tak
------	--------

0%	b) nie
----	--------

2. Czy jesteście Państwo świadomi zagrożeń wynikających z nadmiernego korzystania z komputera?

100%	a) tak
------	--------

0%	b) nie
----	--------

2. Czy są Państwo pewni, że dziecko jest bezpieczne w sieci?

56,7%	a) tak
-------	--------

36,6%	b) nie
-------	--------

3. Czy mają Państwo dostęp do tego:

a) co Państwa dziecko udostępnia?

76,6%	a) tak
-------	--------

23,3%	b) nie
-------	--------

b) z kim rozmawia?

83,3%	a) tak
-------	--------

10%	b) nie
-----	--------

4. Jak często Państwa dziecko korzysta z Internetu?

- a) codziennie 80%
- b) kilka razy w tygodniu 20%

5. Ile czasu dziennie Państwa dziecko spędza przy komputerze?

- a) mniej niż 1 godzinę - 33.3%
- b) 1-2godziny – 30%
- c) 2-3godzin – 36,6%
- d) inna odpowiedź – 3% (*tylko w weekend*)

6. W jakim celu Państwa dziecko korzysta z Internetu?

- a) oglądanie bajek, filmów – 40%
- b) gry rozrywkowe – 53, 3 %
- c) gry edukacyjne – 26,6 %
- d)portale społecznościowe – 46,6%
- e) inna odpowiedź – 6, 6 % (*cele edukacyjne*)

7. Czy Państwa dziecko zaniedbuje naukę poprzez zbyt długi czas korzystania z sieci?

20%	a) tak
-----	--------

80%	b) nie
-----	--------

8.Czy rozmawiają Państwo z dzieckiem o bezpieczeństwie i zachowaniu anonimowości w sieci?

96,6%	a) tak
-------	--------

3%	b) nie
----	--------

9.Czy Państwa dziecko kiedykolwiek padło ofiarą :

- a) internetowego oszustwa – 0%
- b) negatywnego oddziaływania na psychikę – 6,6%
- c) uzależnienia od gier – 10%
- d) pedofilii – 0%
- e) hejtu- 10%
- f) inne : 6,6% (*nie podano przykładu*)
- e) nie padło ofiarą – 13,3%

10. Czy dziecko doznało nieprzyjemności płynących z Internetu w szkole?

3%	a) tak
----	--------

93,3%	b) nie
-------	--------

Jeśli tak, w jakiej formie?(*nie podano*).....

11. Uświadamianie dziecku zagrożeń dotyczących nieodpowiedniego korzystania z zasobów Internetu powinno być według Państwa sprawą:

20%	a) rodziców
3%	b) nauczycieli/szkoły
80%	c) rodziców i nauczycieli/szkoły
3%	d) nie mam zdania

12. Jakie działania podejmuje szkoła w zakresie profilaktyki cyberprzemocy?

56,6%	a) warsztaty i programy profilaktyczne prowadzone przez firmy zewnętrzne dla uczniów i ich rodziców
56,6%	b) zajęcia prowadzone przez nauczycieli/pedagoga/psychologa szkolnego
13%	c) włączanie się szkoły do akcji i programów ogólnopolskich (Sieciaki.pl., DBI)
6,6%	d) nie znam
0%	e) inne

Z ankiety wynika, że wszystkie dzieci rodziców biorących udział w badaniu mają dostęp do Internetu i ich rodzice są świadomi zagrożeń wynikających z nadmiernego korzystania z komputera. 56,7% rodziców jest pewna, że dziecko jest bezpieczne w sieci. Większość rodziców (76,6%) ma dostęp do tego co ich dzieci udostępniają w sieci i z kim rozmawiają (83%).

Większość dzieci (80%) korzysta z Internetu codziennie w wymiarze czasowym 2-3godzin (36,6).

Z obserwacji rodziców wynika, że ich dzieci najwięcej czasu poświęcają w Internecie na gry rozrywkowe (53%) i portale społecznościowe (46,6%).

Zdaniem zdecydowanej większości rodziców (80%) ich dzieci nie zaniedbują nauki przez zbyt długi czas korzystania z sieci. Rozmawiają też z nimi na temat bezpieczeństwa i zachowania anonimowości w sieci.

10% rodziców przyznało, że ich dziecko padło ofiarą hejtu i tyle samo(10%) wskazuje na problem z uzależnieniem od gier.

Zdecydowana większość -93% podaje, że ich dzieci nie doznały nieprzyjemności płynących z Internetu w szkole.

Uświadamianie dziecka zagrożeń dotyczących nieodpowiedniego korzystania z zasobów Internetu powinno być według rodziców sprawą ich samych wraz z nauczycielami/szkołą (80%).

Rodzice znają działania podejmowane przez szkołę w zakresie profilaktyki cyberprzemocy. Wymieniają najczęściej warsztaty i programy profilaktyczne prowadzone przez firmy zewnętrzne dla uczniów i ich rodziców oraz zajęcia prowadzone przez nauczycieli/pedagoga/psychologa szkolnego - 56.6%.

3. Zbiorcze opracowanie ankiet ewaluacyjnych dla uczniów.

Przeprowadzona wśród uczniów naszej szkoły ankietą dotyczyła obszaru: „DZIAŁANIA SZKOŁY ZWIĄZANE ZE WZMOCNIENIEM BEZPIECZEŃSTWA DZIECI I ŁODZIEŻY W OBSZARZE BEZPIECZNEGO KORZYSTANIA Z CYBERPRZESTRZENI, W TYM Z PORTALI SPOŁECZNOŚCIOWYCH”.

Celem jej przeprowadzenia było pozyskanie informacji na temat świadomości zagrożeń płynących z korzystania z zasobów Internetu, umiejętności uczniów w tym zakresie oraz uświadamiania dzieciom zagrożenia z tego typu aktywności. W ankiecie wzięło udział 40 uczniów z klas III-VIII

PREZENTACJA WYNIKÓW ANKIETY DLA UCZNIÓW

1. Czy możesz obyć się bez komputera?

- a) Tak – 100%
- b) Nie – 0%
- c) Zdecydowanie nie – 0%

2. Czy posiadasz konta na portalach społecznościowych?(m.in. Facebook, Twitter, Instagram, Ask, Snapchat).

- a) Tak – 82,5%
- b) Nie – 17,5%

3. Czy masz świadomość zagrożeń płynących z Internetu?

- a) Tak – 97,5%
- b) Nie – 2,5%

4. Czym dla Ciebie jest wirtualny świat Internetu?(możesz wybrać max. 2 odpowiedzi).

a) Ucieczką od codziennych problemów – 14%

b) Sposobem na życie – 0%

c) Anonimową rzeczywistością -19,5%

d) Sposobem na nudę -66,5%

5. Czy uważasz, że podawanie danych osobowych obcym osobom jest niebezpieczne?

a) Tak – 92,5%

b) Nie – 7,5%

6. Czy podawałeś wymienione poniższe prywatne informacje n swój temat w Internecie(na portalach społecznościowych, czacie):

a) Datę urodzenia:

Tak – 45%

Nie – 55%

b) Dokładny adres:

Tak – 0%

Nie – 100%

c) Numer telefonu:

Tak – 20%

Nie – 80%

d) Pesel:

Tak – 0%

Nie – 100%

e) Nazwę i adres szkoły:

Tak – 2,5%

Nie – 97,5%

f) Swój adres e-mail:

Tak – 35%

Nie – 65%

e) Swoje zdjęcie:

Tak – 65%

Nie – 35%

7. Otrzymałeś niepokojącą wiadomość od nieznanego Ci użytkownika. Poinformujesz o tym osobę dorosłą?

- a) Tak – 80%
- b) Nie – 20%

8. Czy rozmawiasz z rodzicami/ opiekunami o tym, co robisz w Internecie (na jakie strony wchodzisz, z kim się kontaktujesz)?

- a) Często – 25%
- b) Rzadko – 60%
- c) Nigdy – 15%

9. Czy kiedykolwiek doświadczyłeś cyberprzemocy lub hejtu na własnej skórze?

- a) Tak – 22,5%
- b) Nie – 77,5%

10. Ktoś zaczyna hejtować Cię w Internecie. Co robisz?

- a) Powiadamiam starszą osobę – 45%
- b) Odpowiadam hejtem – 17,5%
- c) Ignoruję sytuację – 37,5%

Z ankiety przeprowadzonej wśród uczniów wynika, iż większość z nich wie jak bezpiecznie korzystać z Internetu.

Ankietowani uznali, nie mogą obejść się bez komputera i Internetu (100% ankietowanych). Większość badanych (82,5%) posiada konto na przynajmniej jednym portalu społecznościowym, zaledwie 17,5% takiego nie posiada. Niemal wszyscy uczniowie uważają, iż są świadomi zagrożeń płynących z Internetu. Wirtualny świat jest dla dzieci głównie sposobem na nudę (66,5%) oraz anonimową rzeczywistością (19,5%). Niepokojącym może być fakt, iż dla 14% ankietowanych jest on ucieczką od problemów.

Większość badanych (92,5%) uważa, że podawanie danych osobowych obcym osobom jest niebezpieczne, zaledwie trzy osoby (7,5%) są przeciwnego zdania. Pomimo powyższych deklaracji, uczniowie często podają prywatne informacje na swój temat w Internecie. I tak 45% badanych podaje swoją datę urodzenia, 20% - numer telefonu, 35% - adres e-mail, a 65% zdjęcie. Nikt nie podaje w Internecie swojego dokładnego adresu, jedna osoba podała pesel.

Około 80% badanych zadeklarowało, że po otrzymaniu niepokojącej wiadomości od nieznanego użytkownika poinformuje o tym osobę dorosłą, 20% uczniów nie poinformuje opiekunów o tak niepokojącej fakcie. Ponadto zaledwie 25% badanych często rozmawia z rodzicami/ opiekunami o tym, co robi w Internecie, 60% rozmawia rzadko, a 15% nigdy.

Mały odsetek ankietowanych, zaledwie 22,5% badanych doświadczyło cyberprzemocy lub hejtu na własnej skórze, 77,5% nie miało tego typu doświadczeń.

Na pytanie dotyczące reakcji na hejt w Internecie odpowiedzi kształtowały się następująco: powiadamiam starszą osobę – 45%, odpowiadam hejtem – 17,5%, ignoruję sytuację – 37,5%.

4. Analiza dokumentów szkolnych.

Dokonano analizy dokumentów takich jak:

- **Program wychowawczo- profilaktyczny** w działach: „Bezpieczeństwo uczniów”, „Edukacja zdrowotna” oraz „Kształtowanie postaw społecznych, patriotycznych i obywatelskich” na obu etapach edukacyjnych, zawiera następujące zagadnienia:
 - Wdrażanie do kulturalnego korzystania z różnych środków komunikacji publicznej.
 - Wdrażanie do świadomego i odpowiedzialnego korzystania z zasobów dostępnych w Internecie, również poprzez udział w warsztatach profilaktycznych.
 - Obchody Dnia Bezpiecznego Internetu.
 - Uświadomienie rodzicom zagrożeń płynących z sieci, zachęcanie do udziału w warsztatach profilaktycznych prowadzonych na terenie szkoły.
 - Profilaktyka wpływu alkoholu, tytoniu, narkotyków, dopalaczy, gier komputerowych, uzależnień od komputera, cyberprzemocy na organizm człowieka.
 - Zapobieganie patologiom i uzależnieniom.
 - Telewizja i film w moim życiu. Rola Internetu.
 - Telewizja, komputer, Internet – przyjaciel czy wróg?
 - Kryteria wyboru bezpiecznej gry komputerowej.
 - Co to jest uzależnienie? Uzależnienie od komputera.
 - Świadome i bezpieczne korzystanie z Internetu. Zapobieganie cyberprzemocy i uzależnieniom od komputera.
- **Statut szkoły** zawiera zapis mówiący o tym, iż szkoła zapewnia uczniom dostęp do Internetu oraz podejmuje działania zabezpieczające przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, poprzez instalowanie oprogramowania zabezpieczającego.

Na terenie szkoły obowiązuje zakaz korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych. W razie potrzeb uczniowie mogą korzystać z telefonu w sekretariacie szkoły.

- **Procedury wewnętrzne dotyczące bezpieczeństwa w szkole.**

W szkole zostało opracowanych szereg procedur dotyczących bezpieczeństwa na terenie szkoły. Wśród nich jest również „Procedura postępowania wobec sprawcy i ofiary cyberprzemocy”. W dokumencie tym została określona definicja cyberprzemocy, tok postępowania momencie jej ujawnienia, osoby odpowiedzialne za wdrożenie procedur, działania naprawcze, formy wsparcia dla ofiar cyberprzemocy.

- **Programy nauczania zajęć komputerowych i informatyki.**

W związku z obchodami Dnia Bezpiecznego Internetu (5.02.19r.) na zajęciach komputerowych i informatyce przeprowadzono zajęcia mającą na celu zwrócenie uwagi na kwestie bezpiecznego dostępu dzieci i młodzieży do zasobów internetowych. Na lekcjach omówiono zasady netykiety i bezpiecznego korzystania z Internetu. Szczególną uwagę zwrócono na zachęcenie uczniów mających problemy, do szukania pomocy u osób dorosłych. Podkreślono, iż przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom, jak hejt, cyberprzemoc, uzależnienie, czy szkodliwe treści w sieci, wymaga wsparcia osób dorosłych.

- **Plan pracy psychologa i pedagoga szkolnego.**

17.05.2019r zrealizowano w klasach ósmych temat: „Bezpieczeństwo w Internecie. Odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznościowych.”

Celem warsztatów z psychologiem szkolnym było:

- uświadomienie zagrożeń wynikających z użytkowania Internetu (m.in. niebezpieczne treści, nawiązywanie kontaktów z nieznajomymi, cyberprzemoc, naruszanie prywatności, wirusy, reklamy, niebezpieczne gry);
- uwrażliwienie na kwestie ochrony prywatności online(swoich danych, haseł, sprzętu, połączenia internetowego) i odpowiedzialnego publikowania materiałów o sobie;
- wypracowanie podstawowych zasad bezpieczeństwa podczas przebywania w społeczności internetowej;
- nabycie umiejętności reagowania na niebezpieczne sytuacje online

Poprzez mini wykład, burzę mózgów, pracę w grupach i ćwiczenia indywidualne uczniowie zdobyli oraz usystematyzowali wiedzę w zakresie:

- poznania zagrożeń związanych z byciem online,

- poznania sposobów reagowania na sytuacje niebezpieczne w sieci,
- uwrażliwienia na ochronę swoich danych w portalach społecznościowych i tworzenia swojego wizerunku w sieci,
- pokazania konsekwencji swoich działań w portalach społecznościowych.

Pedagog szkolny wziął udział w konferencji dotyczącej nadużywania komputera „Fonoholizm i sieciolizm wśród dzieci i młodzieży – rozpoznawanie, profilaktyka, terapia”.

- **Program zajęć przedmiotu „Wychowanie do życia w rodzinie”.**

Program zawiera tematykę dotyczącą cyberprzemocy, którą zrealizowano na zajęciach przedmiotu Wychowanie do życia w rodzinie:

- Internet - świat prawdziwy czy nieprawdziwy? (kl. IV),
- Nie ma na tym świecie rzeczy doskonałych - o mediach elektronicznych (kl. VI),
- Cyberprzemoc - jak się przed nią ustrzec? (kl.VI)

Zwracano uwagę uczniów na zjawisko cyberprzemocy oraz uwrażliwiano ich na specyfikę problemu, związaną przede wszystkim z możliwymi konsekwencjami tego typu działań, zarówno dla ich ofiar, jak i sprawców. Jednym z efektów przeprowadzonych zajęć, było wypracowanie reguł bezpiecznego i kulturalnego korzystania z sieci oraz zasad reagowania w sytuacjach cyberprzemocy.

- **Programy działań wychowawczych i profilaktycznych na rok szkolny 2018/2019 dla poszczególnych klas.**

W ramach godzin do dyspozycji wychowawcy przeprowadzono :

- warsztaty profilaktyczne "Zagrożenia multimedialne i cyberprzemoc".(kl. IV),
- Telewizja, komputer, Internet - przyjaciel czy wróg?(kl. IV),
- Bezpieczeństwo w sieci (zajęcia w ramach obchodów Dnia Bezpiecznego Internetu) (kl. V),
- Uzależnienia - zagrożenia i skutki. (Nawiązanie do Dnia Bezpiecznego Internetu).(kl. VII)
- Jak nie stać się ofiarą cyberprzemocy? (kl. VII).

Uczniowie określali, czym jest ich zdaniem cyberprzemoc. Dowiedzieli się , że cyberprzemoc (ang. cyberbullying) zdefiniować można najkrócej jako przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych. Najczęściej terminu tego używa się w odniesieniu do przemocy rówieśniczej z użyciem telefonów komórkowych lub Internetu. Wymienili

podstawowe formy cyberprzemocy: nękanie, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie np. przy użyciu telefonu komórkowego ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów, podszywanie się w sieci pod cudzą tożsamość. Wyodrębnili też narzędzia wykorzystywane do działań określanych mianem cyberprzemocy - m.in: poczta elektroniczna, czaty, komunikatory, strony internetowe, blogi, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, telefony komórkowe, serwisy SMS i MMS. Wypracowano reguły bezpiecznego i kulturalnego korzystania z sieci oraz zasady reagowania w sytuacjach cyberprzemocy. Tworzono klasowe kodeksy bezpieczeństwa.

IV. Wnioski do dalszej pracy.

1. Wnioski z badań.

Po analizie wprowadzonych działań (akcja informacyjna, zajęcia z tematyką cyberprzemocy, ankiety) nasunęły się następujące wnioski

- uczniowie w 93,3% czują się bezpiecznie w szkole,
- najwięcej zagrożeń wynika z uczestnictwa w grach online realizowanych w domu,
- wielu uczniów korzystających z portali społecznościowych robi to za wiedzą i zgodą rodziców,
- w szkole prowadzi się edukację uczniów w zakresie bezpiecznego korzystania z cyberprzestrzeni; uczniowie wiedzą kogo i dlaczego należy powiadomić o przykrych zdarzeniach związanych z cyberprzemocą,

Podjęto szereg działań skierowanych do uczniów, ich rodziców i nauczycieli. Pedagog i psycholog szkolny tematykę taką uwzględniają w swoich programach zarówno w bieżącym roku szkolnym jak i w minionych latach. Nacisk kładą w tym samym stopniu na wiedzę teoretyczną oraz na nabywanie praktycznych umiejętności.

Działania skierowane do uczniów to: zajęcia warsztatowe, pogadanki, filmy na temat właściwego wykorzystywania Internetu, netykiety, zjawiska cyberprzemocy itp. w ramach godzin z wychowawcą, na zajęciach informatyki oraz wychowania do życia w rodzinie.

A także zorganizowanie Dnia Bezpiecznego Internetu oraz organizowanie spotkań profilaktycznych ze specjalistami.

Działania skierowane do rodziców to organizowanie spotkań informacyjnych, dotyczących tematu bezpieczeństwa internetowego (przedstawiciele Policji, wychowawcy klas), zapoznanie ze stronami pomocowymi i promującymi bezpieczny Internet na szkolnej stronie www.

Działania skierowane do nauczycieli, to przede wszystkim szkolenia Rady Pedagogicznej.

Z badań wynika, że ankietowani znają zjawisko, większość potrafi bezpiecznie korzystać z sieci, wie jak reagować w przypadku zagrożenia, gdzie szukać pomocy. Odpowiednie zapisy mające na celu uwrażliwienie ucznia i jego rodzinę na tematy związane z cyberprzemocą znajdują się również w statucie szkoły, programie wychowawczo -profilaktycznym oraz regulaminie uczniowskim.

W szkole istnieją regulacje dotyczące używania multimediów przez uczniów. Szkolna sieć internetowa jest zabezpieczona hasłem niedostępnym dla uczniów, a komputery szkolne z dostępem dla uczniów mają zainstalowane i aktualizowane oprogramowanie zabezpieczające przed niewłaściwymi treściami. Zapisy tematów godzin wychowawczych w kilku klasach obejmują tematykę ochrony ucznia przed cyberprzemocą. Tematyka ta znajduje się również w treściach zajęć informatyki oraz wychowania do życia w rodzinie.

Uczniowie nie korzystają ze szkolnej sieci Wi-Fi, nie znają hasła dostępu. Wiedzą, że komputery w szkole, do których mają dostęp są zabezpieczone przed niebezpiecznymi stronami internetowymi.

Po analizie dokumentacji szkolnej stwierdza się, że większość nauczycieli, szczególnie wychowawców klas ma w swoich programach przedmiotowych zawartą tematykę bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni. Analiza dzienników lekcyjnych wykazała także zapisy na innych przedmiotach – informatyka, wychowanie do życia w rodzinie.

Szkoła podejmuje następujące działania zapobiegające zagrożeniom płynącym z cyberprzestrzeni:

- Nauczyciele uwzględniają ww. zagadnienia w tematyce godzin wychowawczych oraz przedmiotowej.
- Profilaktyka podejmowanych przez nauczycieli zadań dotyczy w szczególności zagrożeń płynących z Internetu, sposobów reagowania na zagrożenia wynikające z korzystania z Internetu oraz prawidłowego zachowania w Internecie.

- Program wychowawczo - profilaktyczny zawiera tematykę właściwego korzystania z mediów.
- Pedagog i psycholog realizują zadania przeciwdziałające cyberprzemocy zgodnie ze swoimi programami.

Większość ankietowanych uczniów wie jak należy bezpiecznie korzystać z cyberprzestrzeni. Uczniowie twierdzą, że przestrzegają zasad korzystania z cyberprzestrzeni.

22,5% ankietowanych uczniów twierdzi, że doświadczyła cyberprzemocy lub hejtu. Większość ankietowanych nie spotkała się z cyberprzemocą.

Uczniowie wiedzą, gdzie mogą szukać pomocy w razie zagrożenia cyberprzemocą. Niepokoi fakt, iż tylko 45% ankietowanych powiadamia osobę dorosłą o przypadku hejtu.

Jak i tylko 60 % rzadko rozmawia z rodzicami/ opiekunami o tym, co robi w Internecie.

15% nigdy nie podejmuje takiej rozmowy.

Natomiast większość rodziców (76,6%) twierdzi, że ma dostęp do tego co ich dzieci udostępniają w sieci i z kim rozmawiają (83%).

Szkoła podejmuje działania profilaktyczne mające na celu eliminację zagrożeń w cyberprzestrzeni. Zabezpieczona jest sieć internetowa, prowadzone zajęcia, pogadanki, warsztaty, spotkania z policją, obchodzony jest Dzień Bezpiecznego Internetu. Uczniowie wiedzą jak bezpiecznie korzystać z cyberprzestrzeni. Wiedzą, gdzie szukać pomocy w razie zagrożenia, choć wiedzę tą należy poszerzyć i uaktualniać. Większość z nich nie doświadczyła cyberprzemocy. Zjawiskiem niepokojącym jest mała liczba uczniów informujących rodziców/opiekunów prawnych o swej aktywności w sieci.

2. Rekomendacje.

1. Należy kontynuować podjęte działania profilaktyczne zawarte w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym Szkoły mające na celu uświadomienie problemu cyberprzemocy oraz wskazywać konsekwencje prawne przestępstw popełnianych w cyberprzestrzeni.

2. Należy monitorować zachowania uczniów dotyczące cyberprzemocy na terenie szkoły i reagować w przypadku pojawienia się niepożądanych zachowań.
3. W klasach, w których wystąpiły formy cyberprzemocy przeprowadzić zajęcia profilaktyczne dotyczące ochrony danych osobowych, praw autorskich i bezpiecznego korzystania z portali społecznościowych.
4. Należy prezentować uczniom pozytywne aspekty korzystania z Internetu i urządzeń nowoczesnej technologii w tym portali społecznościowych i uświadamiać faktyczne zagrożenia płynące z agresji elektronicznej.
5. Przeprowadzić szkolenie dla nauczycieli na temat bezpieczeństwa internetowego. Ze względu na dynamikę rozwoju nowych technologii należy sukcesywnie uaktualniać wiedzę.
6. Należy dokonać przeszkolenia rodziców dotyczącego bieżącej kontroli odwiedzanych przez dzieci stron WWW. Większą uwagę muszą zwrócić na to jakie portale odwiedzają ich dzieci, na zebraniach z rodzicami należy zwrócić na to uwagę.
7. Należy podejmować interwencję w każdym przypadku ujawnienia lub podejrzenia cyberprzemocy.
8. Wypracować w uczniach aktywną postawę działania w przypadku pojawienia się zjawiska cyberprzemocy względem ich samych, bądź w sytuacji bycia świadkiem zdarzenia . Promować bezpośrednie formy komunikacji i alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu.

3. Formy upowszechnienia raportu.

Prezentacja wyników w badanym obszarze odbędzie się na końcoworocznym posiedzeniu Rady Pedagogicznej w roku szkolnym 2018/2019.

Rodzice zostaną zapoznani z wynikami ewaluacji drogą elektroniczną na stronie www.starabiala.edu.pl/

V. Załączniki

załącznik 1 – ANKIETY DLA RODZICÓW

załącznik 2 – ANKIETY DLA NAUCZYCIELI

załącznik 3 - ANKIETY DLA UCZNIÓW